

BR. 19

SEPTEMBAR 2011

ČASOPIS ZA PČELARSKU NAUKU I PRAKSU

SRPSKI PČELAR

SRPSKI PČELAR

ČASOPIS ZA PČELARSKU NAUKU I PRAKSU

MAGAZINE "SERBIAN BEEKEEPER"

IZDAVAČ-PUBLISHER

Društvo pčelara "Dubočica"
Leskovac

Ul. Slavka Zlatanovića br. 35
16000 Leskovac

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK – EDITOR

Dragoslav Ilić Šeš

Tel. 016 - 281 666
Mob.063 – 42 82 36

Email:

dragoslav.ses@gmail.com

Sajt:

[www.beekeeping-
dragoslav.com](http://www.beekeeping-dragoslav.com)

REDAKCIJA-EDITORIAL:

prof. dr Kostadin Tričković

prof. dr Moma Denić

mr Naum Bandžov

dr. vet. med. Mihajlo Ilić

dipl. ing. polj.
Zoran Stamenković

dipl. ing. polj. Dejan Pešić

profesor Vlada Đorđević

LEKTOR

Vesna Stojković Tara

SADRŽAJ

Da li su višestruki feromoni matice indikatori prirodne borbe između radilica i matica.....	4
Prevenција za Američku kugu.....	12
Pčelarica (<i>Merops Apiaster</i>).....	16
Pčela i čovek.....	19
Rentabilnost pčelarenja.....	23
U poseti Italiji.....	27
U susret simpozijumu Apimondije i diktatorskog pčelarskog režima Srbije.....	33
Pismo čitaoca o forumu SPOS-a.....	37
Vic.....	38
Istinita priča.....	39
Pčelaforizmi.....	39
Protestna pesma.....	40

DA LI SU VIŠESTRUKI FEROMONI MATICE INDIKATORI PRIRODNE BORBE IZMEĐU RADILICA I MATICA?

Abraham Hefec, IZRAEL

I DEO

Preuzeto iz knjige Apimondija 2003, izdavač Dragoslav Ilić Šeš

Pčele

UVOD

Tipično za himenoptere, insekte opnokrilce, u koje spadaju i pčele, izrazita je repro-

duktivna asimetrija, po kojoj jedan član brojnog društva (matica) vrši reprodukciju uz

pomoć većine sterilnih jedinki (radilice). Razvoj ovakvog izrazitog nesebičnog odnosa između članova društva uglavnom je objašnjen u smislu selekcije iste vrste zajedno sa haplodiploidnim sistemom (haploidni organizmi ili ćelije sa dva hromozoma) određivanja pola toga reda iz klase insekata. Po ovoj hipotezi, radilice maksimiziraju i uključuju svoje sposobnosti tako što pomažu svojoj majci da podiže buduće reproduktive, jer gajenjem sestara one dobijaju bolju genetičku sposobnost nego kada bi gajile ćerke (odnos je 0.75 prema 0.5). Pa ipak, svojstvena determinacija pola stvara asimetriju u društvu. Dok odnos sestara promovise kooperaciju sa maticom u gajenju budućih gena, dotle odnos između sestara i braće promovise konkurenciju nad majčinstvom muških jedinki (prosečni odnos je 0.5 za sinove prema 0.25 za braću). (Hamilton, 1964; Trivers i Hare, 1976; Burke i Franks, 1995). Pa ipak, radilice u većini redova iz klase insekata

nisu nepovratno sterilne i pod određenim društvenim uslovima one razvijaju jajnike i polažu neoplođena jaja iz kojih se izležu muške jedinke. Posledice genetičkog konflikta između matice i radilice jeste prirodna borba u kojoj matice sprečavaju reprodukciju radilica, direktno ili indirektno, dok se radilice trude da nadjačaju ovo sprečavanje, tj. pokušavaju da se reprodukuju kao i da unište neoplođena jaja matice.

Strategija matice koja se možda razvila kako bi indirektno kontrolisala reprodukciju radilice jeste višestruko parenje.

Matica

U društvima kojim upravljaju lažne matice radilice

imaju veću korist od gajenja sinova i nećaka (prosečni odnos od 0.5 i 0.375, ovim redom) nego od gajenja braće (prosečni odnos od 0.25). Kod društava sa lažnim maticama srodnost trutova manja je od srodnosti trutova kod društava sa pravim maticama (prosečni odnos je 0.125 prema 0.25). Kao posledica ovoga, radilice su predodređene da selektivno uklanjaju položena jaja drugih radilica, ali ostavljaju haploidna (monohromozomna) jaja matice.

Jaja lažnih matice

Ovo selektivno uništavanje jaja je dobilo termin održavanje poretka i karakteristično je za medonosna društva (Vojčehovski i Lomnicki, 1987; Retniks, 1988). Otkrića koja

podržavaju ovu hipotezu jesu otkrića da se u normalnim LJR medonosnim društvima samo napukla jaja iz kojih se pojavljuju muške jedinice da su u stvari jaja koja su proizvele radilice (Pejx i Erikson, 1988; Višer, 1996). Štaviše, položena jaja radilice koja smo ubacili radi eksperimenta u QR društvo bila bi brzo uklonjena dok je većina haploidnih jaja koje je proizvela matica ostala (Retniks, 1993; Kacav-Gožanski i ostali, 2001; Martin i ostali, 2002). Ova sposobnost radilica da pravi razliku između dva tipa haploidnih jaja je najverovatnije zasnovana na feromonu, čak iako nam nije poznat niti hemijski niti žlezdani izvor ovog takozvanog feromona koji označava (Kacav-Gožanski i ostali).

Druga strategija, koju matice mogu primenjivati kako bi sprečile reprodukciju radilica, jesu posebni feromoni koje proizvode matice, a koje spreavaju oogenezu ili stvaranje jajnika kod radilica. Vežano za ovo, posebno nam je poznat

feromon donjovilične žlezde kod matice (QMP), za koji se godinama smatralo da je predstavljao glavni uzrok za sterilnost radilice (Batler 1959), ali ovaj izveštaj je često napadan poslednjih godina (Vilis i drugi, 1990). Sledi da, s tačke gledišta produžetka prirodne borbe koja i dalje postoji, radilice moraju da budu selektovane kako bi prenosile uticaj ovakvih feromona. Iako su glavni feromoni koji utiču na sterilnost radilice bili pretpostavke godinama, eksperimentalni dokaz njihovog postojanja je iznenađujuće oskudan. Ovo je dovelo do formulisanja nove hipoteze da specifični feromoni matice deluju kao signali pre nego kao direktno kontrolisanje fiziologije radilice i da se radilice ponašaju na način koji zavisi od signala kako bi povećale svoje sopstvene postojeće sposobnosti (Keler i Nonaks, 1993). Ovakav signal ne bi trebalo da prenosi samo prisustvo matice u društvu već i njen kvalitet, na primer kako je oplođena. Dok je dokazano da se prisu-

stvo matice u košnici širi preko feromona, dotle ne postoje nikakvi dokazi da ovi feromoni takođe signaliziraju i njen reproduktivni status.

Pitanja da li feromoni matice deluju direktno zabranom reprodukcije radilice ili preko prenošenja feromona i zbog čega medonosna pčela ima višestruke izvore feromona kada je dovoljan samo jedan feromon, ostaju otvorena. U nastavku ćemo pokušati da obratimo pažnju na ovu evolutivnu enigmnu.

MATIČNI-SPECIFIČNI FEROMONI KOD MEDONOSNIH PČELA

Medonosne pčele su opskrbljene egzokrinim žlezdama (žlezde sa spoljašnjim lučenjem) koje proizvode mnoge specifične feromone za tu rasu (Blum, 1992). Matične donjovilične žlezde proizvode specifičnu aromu za tu rasu koja se sastoji od šest komponenti od kojih je 9-okso-2-decilenska kiselina glavni sastojak (Slesor i ostali, 1988). Donjovilični

matični feromon (QMP) je dosada najproučavaniji specifični feromon matice i otkriveno je da ima glavne uticaje na ponašanje radilice, uključujući i primarne i oslobađajuće efekte (Vinston i Slesor, 1992). Oslobađajući efekat o kome se najviše govorilo jeste efekat na ponašanje pčela pratilja. Radilice, uglavnom mlade hraniteljice, stalno okružuju maticu, dodiruju je pipcima i ližu je intenzivno.

Matica okružena pratiljama

Razlog ovakvog ponašanja nije samo u tome da navede pčele hraniteljice da maticu konstantno održavaju čistom, već predstavlja i efektivan način da ne dođe do oseme-

njivanja QMP-om drugih radilica u košnici. Studije sa radioaktivnim QMP sastojcima su pokazale da se on brzo rasprskava po košnici, poput arome pre nego poput jednog jedinog jedinjenja (Nojman, 1991; Nojman i drugi, 1992). Ostali oslobađajući efekti ovog feromona uključuju stimulativevno snabdevanje hranom, gajenje legla, građenje saća i skladištenje hrane. Njegova primarna aktivnost uključuje sprečavanje gajenja matice u hitnim slučajevima (Vinston i drugi, 1989), i možda, takođe doprinosi sprečavanju stvaranja jajnika kod radilica (Vinston, 1987).

Izmet matice-device sadrži o-aminoacetofenon koji deluje kao sredstvo koje odbija radilice kada smo je testirali u malim grupama radilica, i izgleda da prekida agonistički odnos između matice i radilica (Pejx i ostali, 1988). Izmet matice takođe sadrži serije dugolančanih estara, u kojima dominira decil dekanolat a koji je takođe identifikovan i u ekstraktima aparata žaoke

(Blum i ostali, 1983). Oni očigledno podešavaju raspoznavanje pčela u jednom gnezdu, jer radilice napadaju pčele iz svojih gnezda koje su premazane ovim esterima (Brid i ostali, 1992).

Abdominalne tergalne žlezde su ojačane oleinskom kiselinom, dugolančanim esterima i nezasićenim vodougljenicima, profil koji pokazuje specifičnost rase (Vosler i Krev, 1999a). Sekret matice privlači radilice koje pokazuju tipično ponašanje pčela pratilica oko izvora, pa iako su neki manje naglašeni od QMP-a (Vosler i Krev, 1999b). On takođe sprečava razvoj jajnika prilikom testiranja u manjim grupama zatvorenih radilica (Vosler i Krev, 1999c).

Duforova žlezda koja je povezana sa aparatom žaoke još je jedna abdominalna žlezda koja predstavlja specifični sastav rase. Matični Duforov feromon (QDP) se sastoji od mešavine kompleksa vodougljenika sa serijama dugolančanih estera (koji se razlikuju od onih koji pripadaju terga-

lnim žlezdama ili aparatu žaoke), dok sekret radilice sadrži samo vodougljenike (Kacav-Gožanski i ostali, 1997). Sekret privlači radilice koje formiraju ponašanje pčela pratilja oko surogat matice premazane ovim sekretom. Sastojci estera su ti koji su odgovorni za ovakvu aktivnost, a što smo otkrili biološkim eksperimentom u kome smo koristili aromu sintetičkih estera (Kacav-Gožanski i ostali, 2001; Kacav-Gožanski i ostali, 2002).

PLASTIČNOST FEROMONA MATICE KOD RADILICE

Feromonska specifičnost matice izgleda da ne podrazumeva „nepromenljivu biosintetički put specifičnog feromona rase“ već radije pokazuje plastičnost. Prikazano je da, u najmanju ruku, za QMP i QDP, da u beznačajnim QL situacijama, tj. u odsustvu jaja ili mladog legla iz kojeg se zamenjene matice mogu razviti, radilice kod

kojih počinje razvoj jajnika istovremeno demonstriraju i sekret koji liči na sekret matice. Ovo nije iznenađujuće ako uzmemo u obzir da diploidne larve poseduju potencijal da se razvijaju u matice ili radilice, pa stoga i jedne i druge moraju da poseduju mašineriju za proizvodnju matičnog feromona. Studije o biosintezi sekreta obeju žlezda bacaju svetlost na ovu plastičnost. Ovu biosintetičku plastičnost, takođe, prate i promene u ponašanju, utičaju koji nam otkrivaju da ove radilice postaju „lažne matice“.

Donjovilične žlezde matice su tipično određene karbonskim kiselinama koje poseduju funkcionalnost na $\omega - 1$ ugljeniku, podrazumevajući obadva enantiomera od 9-hidroksi-2-decilenska kiselina, kao i 9-okso-2-decilenska kiselina. Nasuprot tome, radilice su tipično određene pojavom 10-hidroksi-2-decilenskom kiselinom: funkcionalnost je postavljena na ω ugljenik. Studije biosinteze su otkrile da je razlika između radilica i

matice na tom početnom koraku funkcionalizacije od koje se odvajaju dva puta biosinteze, i kao rezultat dobijamo specifične arome rasa (Pletner i ostali, 1996). Pa ipak, ovaj korak funkcionalizacije nije nepromenljiv jer QL-radilice koje polažu jaja pokazuju da poseduju sve komponente matice, iako u malim količinama (Krev i Velthis, 1980). Ove radilice privlače druge radilice i možemo ih smatrati „lažnim maticama“. U stvari, detaljno posmatranje u QR društvu je pokazalo da čak i pčelepratilje postaju „lažne matice“ u jednom kratkom periodu nakon što su bile u kontaktu sa maticom (Juska i ostali 1981). Dalje se pokazalo da su ove radilice bile znatno kontaminirane QMP-om nakon kontaktiranja sa maticom (Slesor i ostali 1998), što potkrepljuje gore opisano posmatranje ponašanja pčela.

Plastičnost feromona kod radilica je takođe predstavljena sekretom Duforove žlezde. Korišćenjem radioaktivnih tragova, proučavali smo biosinte-

zu estra kako in vivo tako i in vitro. Kao što je predviđeno hemijskim sastavom iz njihove rase, matice a ne QR radilice sintetizuju estre nakon ubrizgavanja radioaktivnog acetata in vivo. S druge strane, radilice bez matice pokazuju priličnu količinu biosinteze de novo estra (Kacav-Gožanski i ostali, 1997; Kacav-Gožanski i ostali, 2000). Ovo podrazumeva povratnu inhibiciju biosinteze estra kod radilica, koju ispoljava matica. Dalje se pretpostavlja, da ester biosinteze u žlezdi predstavlja situaciju neizvršavanja obaveze i da radilice koje primaju feromone matice stvaraju inhibitor koji zatvara put ove specifične biosinteze. Sledi, da ako odvojimo žlezdu od njenih regulativnih faktora, tj. inkubacijom in vitro, trebalo bi da proizvede estre bez obzira na to da li su radilice koje imaju žlezdu bile QR ili QL. Rezultati ovakve in vitro inkubacije, koja koristi radioaktivne acetate kao prethodnike, bili su dosledni u ovoj hipotezi. Za razliku

od slučaja in vivo, žlezde koje su vodile poreklo od QR radilica su bile sposobne da sintetizuju estre koje su poput matičnih estra in vitro, mada posle izvesnog zaostatka u vremenu, u poređenju sa žlezdama koje su vodile poreklo od QL radilica. Ovaj zaostatak u vremenu koji se javio u žlezdama QR radilica je očigledno bio potreban za regrutovanje mašinerije biosinteze, što se videlo u ranijem povećanju odgovarajućih alkohola a zatim njihovom opadanju, istovremeno sa povećanjem u estrima (Kacav-Gožanski i ostali, 2000). Kao i u slučaju QMP, radilice koje poseduju QDP privlače ostale radilice (Kacav-Gožanski i ostali, 2003). Da li radilice mogu da formiraju pratilje oko ovakve „lažne matice“, bilo da se QDP prenosi među radilicama za vreme ovih aktivnosti, bilo da se raznosi između pčela u košnicama pod QR uslovima - ostaje da se ispita.

**NASTAVAK U
SLEDEĆEM BROJU**

PREVENCIJA ZA AMERIČKU KUGU

*Prof.dr Bojan Prvulov
Sofija, Bugarska*

Maligna trulež je zarazna bolest zatvorenog legla pčelinjeg društva. To je najrazornija bolest pčelarstva. Ustanovljena je u svim zemljama sveta. Poznato je čovečanstvu od davnina, od vremena Aristotela (384-322 pne) pod imenom maligna trulež.

Od bolesti oboljevaju larve svih rasa pčela. Bolest se širi preko:

- Rojeva koji potiču iz bolesnih društava;
- Grabežnih pčela koje pljačkaju med bolesnih i oslablje-

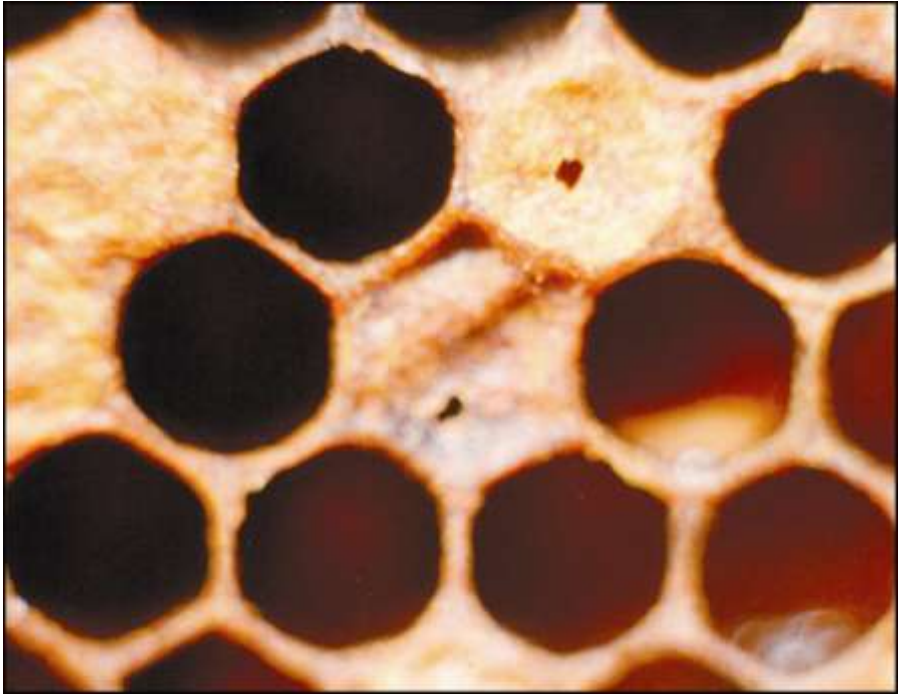
nih društava što uzrokuje bolest u njihovim društvima;

- Korišćenje zaraženog alata i opreme koji su bili u kontaktu sa zaraženim larvama.

White 1904. godine u SAD opisuje uzročnika *Bac. larvae*, a kasnije bolest dobija ime, američka kuga.

U ovom momentu je veoma važno da svi pčelari budu oprezni i brzo da preduzmu mere ako sumnjaju na bolest, jer se najčešće širi u julu i avgustu, kada je vreme toplo, lučenje nektara se smanjuje, a instinkt za sakupljanje hrane jača. Tada pčele napadaju bolesna i od bolesti oslabljena društva i prenose infekciju u svoje društvo. Najčešće oboljevaju jaka društva, zato što najaktivnije traže hranu i napadaju slabije.

Bolest se najčešće javlja u društvima neodgovornih i aljkavih pčelara. Znaci bolesti su: kada su među zatvorenim leglom nađu ćelije sa ulubljenim i često probušenim poklo-

Američka kuga – probušeni poklopci

pcima, prazne ćelije ili larve nisu zapečaćene, odnosno ima šareno leglo i pri mešanju čačkalicom u ćeliju sa probušenim poklopcem i izvuče rastegljivu sivo-braon lepljivu masu, mirisa na rastopljeni tutkal. Ako pčelar primeti sličnu sliku u nekom društvu, treba odmah da obustavi pregled, da smanji ulaz u košnicu da bi sprečio napade i krađu i odmah se obrati specijalisti –

veterinaru koji će mu objasniti šta treba da radi. Često će veterinar predložiti pčelaru da uzme i donese uzorak. Onda mora da iseče parče saća sa najkarakterističnim promenama na leglu veličine 10 x 10 cm (veličina šake), da ga zavije u papir (ni u kom slučaju u plastičnu kesu, jer stvara lažnu kliničku sliku), da napiše broj košnice i svoje ime i preda veterinaru radi slanja u speci-

jalizovanu laboratoriju. Svaki dalji, rad pokriva veterinar. Bez ovih detalja bolesna društva se ne obeštećuju od države, a osigurana pčelinja društva od osiguravajućih kompanija (u skladu sa bugarskim zakonom).

Velika greška onih pčelara koji su primetili takve promene je skrivanje bolesti, stid da ne budu optuženi za neznanje i uglavnom zbog eliminacije pčelinjeg društva. Treba da se shvati i da svako bude svestan, da ne postoji sramna bolest. Bolest je stradanje, kako za čoveka tako i za pčelinje društvo i niko svesno i dobrovoljno ne bi to poželeo. Pčele jednog društva obitavaju na teritoriji preko 32km² i pčelar nije u stanju da kontroliše njihov let. Kada u svojoj oblasti delovanja ima bolesno i oslabljeno pčelinje društvo, pčele ga napadaju i prenose bolest u svoje društvo. Tako se najčešće zaraze jaka društva koja aktivno traže hranu, posebno tokom toplih letnjih dana, u julu i avgustu.

Američka kuga – rastezanje mase

Ovo teško shvataju neki pčelari i pitaju se kako mogu najjača društva da obole. Bolest shvataju kao nešto beznačajno i očekuju da se vremenom stanje samo normalizuje. Rezultat je potpuno suprotan, bolest se pogoršava, sve veći deo legla ugiba, a društvo postepeno slabi. Tek tada pčelari počinju da razmišljaju i traže pomoć, ali do

tada društvo oslabi i inficira mnoga druga društva.

Iz ove činjenice proizilazi veliki značaj za pčelare da imaju svoju organizaciju u lokalitetu, koja će pratiti zdravstveno stanje svih pčelinjih društava u regionu bez izuzetka i da preuzima odgovarajuće mere.

Svuda u svetu obolelo leglo od američke gnjiloće se uništava spaljivanjem. To je jedini način za iskorenjivanje zaraze i bolesti, zato što za pojavu i razvoj jedne zarazne bolesti su neophodna tri važna uslova:

1. Izvor infekcije (zaraze) u slučaju uginulih i trulih pčelinjih larvi;

2. Faktori skladištenja i prenošenja infekcije. To je sve ono što je imalo dodir sa lepljivim delovima raspadnutih i uginulih larvi, saće, usta, noge i drugi delovi za čišćenje kod pčela, ramovi, pregradne daske, i sve one stvari koje pilepljuju delove mrtvih larvi. U jednom kubnom milimetru lepljive mase uginulih larvi ima više od 2-3 milijardi spora bacila, koji su u stanju da zara-

ze nekoliko stotina zdravih larvi.

3. Pčelinje larve su podložni organizmi. Kod pčela nema vakcine i nije moguće stvoriti veštački imunitet larvi protiv američke gnjiloće.

Tri uslova na kojima se zasniva borbi i prevencija za bolest su:

1. Otkrivanje i spaljivanje obolelog i zaraženog legla ili društva.

2. Spaljivanje ili dezinfekcija predmeta po kojima ima lepljivih delova uginulih larvi, kao što su košnice, saće, podizači ramova, ruke, odeća, itd.

3. Održavanjem jakih pčelinjih društava eliminisati sve uslove za grabež.

Samo brigom svih pčelarskih rukovodilaca, pčelara i veterinarskih organizacija biće moguće otkrivanje inficiranih društava i pčelinjaka, i preduzimanje odgovarajućih mera za sanaciju područja.

*Sa bugarskog preveo
Dragoslav Ilić Šeš*

Pčelarica (*Merops Apiaster*)

*Ilco Kostadinovski
Vinice, R. Makedonija*

U septembru veliki broj naših košnice ostaje bez pčela. Pčelari uglavnom sumnjaju na Varou i Nozemu, ali svi zapostavljaju factor „Pčelarice”. Ova lepa, šarenolika ptica, kod nas je poznata pod mnogim imenama i to: Bregorka, zato što pravi svoje gnezdo po strmim bregovima, kao Doždarka zato što se javlja na pčelinjacima posle kiše, Glikurka, Trmarka i drugim imenima ali najpoznatija je kao Pčelarica. Samo ime nam

govori o kakvoj se štetočini radi. Pokušaću objasniti koji vid opasnosti nam donosi ova ptica.

Zahvaljejući brzom razmnožavanju i našoj nebrizi, pčelarica se raširila veoma brzo na celoj teritoriji naše države. Ova ptica selica spada u rod lastavica, živi u kolonijama. Veoma lepa ptica sa sjajnim i šarenim perima, melodičnim glasom i elegantnim letom. Zastupljena je u svim delovima Makedonije do 1500m nadmorske visine.

Parenje i pravljenje gnezda se odvija u isto vreme. Gnezda prave u strmim predelima gde kopaju tunele i do jedan metar. Glavni period nošenja jaja je od 25. maja do 10. juna. Inkubacioni period traje 15 dana. Nakon 1. jula u svim gnezdima ima samo mladih pčelarica. Razvoj mladih od izleganja do poletanja traje 30 dana, a celi ciklus od parenja do poletanja mladih traje 75 dana. Pčelarica je veoma privržena svojoj porodici i ne napušta

Pčelarica

gnezdo čak i kad je u opasnosti. One tokom celog dana love insekte i hrane mlade. Nakon drugog avgusta gnezda su prazna.

Samo ime Pčelarica nam pokazuje kakva je uloga pčela u meniju ove ptice. Pored pčela hrani se i opnokrilcima i tvdokrilcima. U gnezdama se mogu naći ostaci bumbara, osa, skakavaca itd. U predperiodu gnezdenja najviše love pčele jer tada nema mnogo drugih insekata. U periodu gajenja mladih love blizu svo-

jih gnezda. U tom periodu ima izobilja insekata, pa zato manje love pčele. Avgust je najkritični mesec, zato što tada mlade Pčelarice počinju da se grupišu u velikim jatama i zajedno da love. Po lepom vremenu ih najčešće love na mestama gde pčele idu po vodu. U tom periodu kod nas u niskim delovima nema pašee zato ih najčešće love na terenima gde ima vode. Pri oblačnom i kišovitom vremenu hvataju pčele i na samim pčelinjacima.

Prosečno jedna Pčelarica može pojesti oko 30 pčela na dan u maju mesecu, za vreme gajenja mladih, ali rekli smo da tada lovi i mnoge druge insekte, a avgusta i septembra i do 100 pčele na dan. Avgusta mlade pčelarice se osposobljavaju za samostalan život zato se grupišu u velikim jatima, obilnije hrane stvarajući potrebnu količinu masti za svoj selidbeni let. Ova štetočina je najštetnija u maju, avgustu i septembru. To znači da avgusta i septembra love „zimске”

pčele, direktno ugrožavajući opstanak pčelinjih društava.

Njeni prirodni neprijatelji su: lasica, kuna, zmija smok itd.

Iz svega iznešenog se vidi da ova lepa ptica treba da se stavi na listu najvećih štetočina u pčelarstvu a ne da bude pod zaštitom. Zato je nužno da se njihov broj smanji na neki podnošljivi nivo u kome neće praviti ogromne štete jer su pčele najblagorodnije biće ove planete.

FILMOVI

NA SRPSKOM JEZIKU U TRAJANJU OD 90 MINUTA

SAVREMENI PČELAR TREBA DA PRATI SVA SVETSKA ZBIVANJA
CENA 300 DIN. PO DISKU

TEL. 016/281-666 MOB. 063/42 82 36

PČELA I ČOVEK

Dva, od svih živih bića na zemlji, za koja se može reći da su postigla savršenstvo u organizovanju svog života i rada, su čovek i pčela. Dok ovo savršenstvo, čovek postiže zahvaljujući njegovim sposobnostima i obdarenostima: govoru i radu, pčela svoje savršenstvo postiže instiktivno, na najvećem mogućem stupnju. Ova dva važna živa bića ovog živog sveta na zemlji, izgleda da su suživeli, sužive i da će suživeti uvek u savršenoj slozi.

U Medveđi, jednoj od ekstremno nerazvijenih opština, ali sa velikim prirodnim resursima, koji se nažalost ni u današnjem vremenu ne iskorišćavaju dovoljno, Bog je stvorio veoma povoljne uslove za život pčela. Ova opština ima oko 640km², oko 70% pod šumama i ostalog dela koga čine obradive površine, livade i pašnjaci. Ova priroda ima

*prof. Redžep Abazi
Sijarinska Banja*

povoljne uslove za razvoj pčelarstva. Dakle ljudi ovih krajeva znali su značaj ove prirode i zato su se bavili gajenjem pčela, tako da se može reći da je tradicija ovih ljudi, između ostalog i gajenje pčela. Pčelarstvo ovih krajeva je razvijeno individualno i kao dopunska delatnost, ali sa Velikom ljubavlju prema pčeli, i iz ra-

Trmke

zloga da je pčela predstavljena i u svetim knjigama. Dakle, pčelarstvo u ovim krajevima je staro koliko i čovečanstvo ovoga kraja.

KAKO SE GAJILA PČELA U PROŠLOSTI

Pčela je u ovim krajevima gajena u takozvanim trmkama. One su pravljene od leskovog pruća i obmazane blatom pomešanim sa govedjom balegom sa spoljne strane. Unutrašnja strana je bila čista i tu je pčela gradila svoje saće.

Ovaj način gajenja pčela je trajao do devedesetih godina prošloga veka, a ima i dan danas pojedinaca, obično starijih ljudi, koji iz nostalgije prema prošlosti, u svojim pčelinjacima čuvaju po koje društvo u trmkama. Ovaj način pčelarenja je bio težak, ali se nikada nije odustajalo od gajenja pčela.

Jasno je da je u ovakvim uslovima pčelarenja, čovek malo mogao da učini za pčelu, osim što je pčelu smestio u takvoj košnici. Zato je veliki broj neuhvaćenih rojeva pobjegao u šumi, u šupljinama

drveća, koje su ljudi posle izvesnog vremena pronašli i ponovo, vadeći ih iz tih šupljina, donosili u košnice.

Na sreću, u to vreme nije bilo mnogo bolesti pčela, ili se za njih nije znalo, inače u takvim košnicama se nije moglo intervenisati, niti pomoći pčelinjem društvu.

Najvažnije je to što je ljubav i hobi prema pčelama uvek bio veliki i sačuvan je do današnjih dana.

KAKO JE ODUZIMAN MED, KAO JEDINI PROIZVOD KOJI SE KORISTIO OD PČELA

Oduzimanje meda je značio i likvidiranje pčelinje zajednice. Ovo je radjeno na više načina. Polivajući pčele vrućom vodom, sagorevajući ih otvorenom vatrom (plamenom) i sagorevajući ih barutom. Bilo kojim načinom dolazilo je do likvidacije pčelinje zajednice od koje se oduzimao med. Tako, svaki pčelar na jesen je isplanirao od kojih će društava oduzimati med a koja će društva ostavljati da prezime.

Posle ubijanja pčela, med koji se nalazio u saću, stavljen je u velike posude (kazane) i zagrevan na vatri, kako bi se odvojio od voska. Tako je odvajan od voska i stavljan je u zemljane posude (čupove) kako bi se sačuvao u toku zime i koristio za ishranu.

Čak i tada se znalo da je zagrejani med izgubio određene osobine, ali nisu znali drugačije. I u to vreme izvesna količina meda izdvojena je bez zagrevanja i zvali su ga: „med koji nije stavljen na vatru“. Ovaj med su koristili kao lek kada je neko bio bolestan. Jedan deo topljenog voska su pojedinci koristili za pravljenje određenih lekova i masti za lečenje raznih bolesti i rana. Bio je ovo jedan od težih ali nikada odbačenih poslova ljudi ovoga kraja.

Pčela je u ovim krajevima predstavljena kao sveto biće i uvek se o njoj govorilo da je umrla a ne da je uginula, kao što se govorilo o ostalim životinjama.

Postoje i verovanja da pčela ne opstaje kod loših i neštva

moralnih ljudi, ne voli nepravdu, krađu, neverstvo itd.

Bilo je porodica koja su gajila i preko stotinu pčelinjih društava.

Postojala je i kupoprodaja pčela i cena jedne košnice je bila ravna ceni jedne ovce.

Tako je sačuvana pčela i pčelarstvo vekovima u krajevima Medvede.

DIMNI TOP **SVETA MED**

LESKOVAC

CENA SAMO 2 900 DIN.

TEL. 016 / 22 – 00 – 48 MOB. 061 / 172 17 61

RENTABILNOST PČELARENJA

Ljubiša Mladenović, Leskovac

Pčelinjak

U našoj neorganizovanoj državi, gde ništa nije izvesno i gde su sve vrste iznenadjenja moguće samo najhrabriji su se usudili da se bave pčelarstvom kao profesijom tj. profesionalno. Kada kažem profesionalno mislim da oni i njihove porodice žive od pčelarstva.

U zadnjih par godina otkupne cene meda su takve da je jedan broj pčelara proširio svoje pčelinjake u cilju povećanja proizvodnje meda i drugih pčelinjih proizvoda. Posebno me raduje činjenica da se sve veći broj mladih ljudi opredeljuje za bavljenje ovim

Seleće pčelarenje

poslom. Sada se i sam pitam gde je ta granica u rentabilnosti bavljenja pčelarstvom kao poslom?

Sigurno da postoje razlike, da li se pčelar bavi stacionarnim ili selećim pčelarenjem, a zatim ako se bavi selećim pčelarenjem na koliko paša i koliko društava seli.

Ukoliko se radi o stacionarnom pčelarenju, kakve su pašne prilike na terenu gde se nalazi pčelinjak, zatim vreme-

nske prilike (ne dao bog da bagrem kao naša glavna paša izmrzne), itd.

Moje mišljenje što se tiče stacionarnog pčelarenja, je da je nerentabilno baviti se pčelarstvom ukoliko pčelar ne poseduje najmanje četrdeset pčelinjih društava a da bi mogao da živi samo od pčelarstva morao bi da pčelari sa minimalno 150 pčelinjih društava, koje bi morale da budu raspoređene na dve ili tri lokacije.

Što se tiče pčelarenja sa mogućnošću seobe, situacija je nešto drugačija. Mogućnost seobe na više bagremovih paša (dve ili tri), zatim seobe na livadu ili lipu a zatim na suncokret, omogućava veću rentabilnost ovakvog načina pčelarenja. Normalno je da su troškovi pri ovakvom načinu pčelarenja dosta veći ali i prinosi po društvu koje se seli su višestruki.

Nesumnjivo da su vremenske prilike jedan od najvažnijih faktora u pčelarstvu, ali kod selećeg pčelarstva se i ti nepovoljni uslovi mogu ublažiti. Ukoliko je bagrem na matičnom pčelinjaku izmrzao, odmah se seli na lokaciju gde nije.

Zato upozoravam mlade pčelare da kod proširenja svojih pčelinjaka prilagode svoje košnice seobi pčelinjih društava. Tu pre svega mislim na tip podnjače i na zbeg. Jer u jednom momentu će možda doći u situaciju da donesu odluku da se bave selećim pčelarenjem a košnice će im biti adekvatne za takav vid pčelarenja.

Imajući u vidu celokupnu situaciju u našoj zemlji problem nezaposlenosti, male zarade, rad kod poslodavca bez sindikalnog organizovanja (radno vreme kod nekih poslodavaca ne postoji, godišnji odmor je u dužini od desetak radnih dana godišnje a ne dao bog da se razboliš), veći broj pčelara koji su se pčelarstvom bavili iz hobija ili kao poslom koji im je omogućavao dodatne prihode, odlučuje se na bavljenje pčelarstvom kao osnovnim zanimanjem.

„Neka ne bude tuđi sluga, ko može biti svoj gospodar“ kaže jedna stara poslovice. Tako kaže i navodi na razmišljanje.

Ovom prilikom bih pokušao da ohrabrim pčelare da krenu u proširenje svojih pčelinjaka. Kada već poseduju znanje, imaju svoje pčelinjake, neka hrabrije krenu u bavljenje pčelarstvom kao poslom od koga mogu egzistirati oni i njihove porodice. Ne kažem da je to lako i jednostavno ali se sigurno može uspeti.

GOSPODAR PČELA II

Autor Dragoslav Ilić Šeš

VELIKA AKCIJA!

Svi kupci knjige dobijaju na poklon filmove: Apimondija Irska 2005, Apimondija Australija 2007, Apimondija Francuska 2009 i sve brojeve časopisa „Srpski pčelar“ na disku.

- Kako da dođete do meda kada ga u prirodi nema i kada su vam društva slaba?
- Kako da proizvedete mladu maticu u istoj košnici gde je i stara?
- Kako da zamenite maticu bez traženja?
- Kako da sanirate najopasnije bolesti bez lekova?
- Kako da sprečite stradanje pčelinjeg društva i celog pčelinjaka?

ODGOVOR NA OVA I MNOGA DRUGA PITANJA MOŽETE NAĆI U NAJČITANIJOJ KNJIZI NA BALKANU. NE OKLEVAJTE, NARUČITE ODMAH.

CENA 1400 din. Tel. 016/ 281-666 Mob. 063/ 42 82 36

U POSETI ITALIJI

Vasa Kocić, Leskovac

Italija

Aprila 2011 godine, grupa srpskih pčelara i proizvođača pčelarske opreme pod organizacijskim vođstvom Dušana i Marka Mirića iz Belanovice je izvršila stručnu posetu fabrici za pakovanje meda Apicultura casentinese srl iz Arezzo oblasti Lombardija, takođe i najja-

čoj italijanskoj kompaniji za proizvodnju pčelarske opreme Lega, kao i poseta pčelarskoj farmi od 2500 košnica, koja pčelari sa košnicama DB 10.

Nakon višečasovnog putovanja udobnim autobusom Laste stigli smo u ranim jutarnjim, subotnjim časovima u

Arezo. Ljubazni domaćin nam je nakon oblačenja specijalne sterilisane opreme (mantil i zaštitna kapa) omogućio ulazak u njegove pogone. Ulazni magacin sa medom sastoji se od 600-700 buradi sa 300 kg meda raspoređenog na šestospratnim stalažama.

U pogon samo sa sterilisanim mantilom i kapom

Firma otkupljuje strogo sortirane medove i raspolaže sa tridesetak vrsta meda koje plasira po celom svetu.

Med od eukaliptusa

Gro finalnog proizvoda je pakovan u staklenim teglama od po 750gr, pakovanje po dvanaest tegli.

Tegla od 750gr meda

Pakovanje od dvanaest tegli

Najveći deo izlaznog proizvoda, oko 70% je kristalisani med. Kristalizaciju postiže u komorama za kristalizaciju veličine 200m³ gde med ostoji 15 dana na temperature od 15°C. Ovakvim načinom postiže izuzetnu homogenu, ujednačenu kristalizaciju.

Domaćin se sa velikim pohvalama obratio nama sa napomenom da je uzeo nekoliko uzoraka našeg meda i da je nakon analize utvrdio da se radi o veoma kvalitetnom medu i medu bez antibiotika. Zato je izrazio želju i svoju mogućnost da otkupi čak i celu količinu Srpskog meda, pretežno bagremovog. Nakon naše primedbe da li je upoznat da je tog trenutka velikoprodajna cena bagremovog meda bila već 3 eura on je rekao da je upoznat sa tim i da je svestan da mora dati i za nijansu veću cenu da bi ga mogao otkupiti.

Nakon posete te firme krenuli, smo u obilazak jednog od najjačih pčelara u Italiji sa preko 2500 košnica tipa DB 10 inače koperanta predhodne punionice meda. Obišli smo objekat od preko 1000m² isključivo namenjenih za pčelarstvo. Pomenuti pčelar se bavi selećim pčelarenjem sa automatizovanim utovarom kamiona. Utovar – istovar se vrši kamionskim dizalicama koje podižu palete sa po 4 košnice.

Utovar-istovar košnica

Najinteresantnije što je naučeno od ovog pčelara je sledeće:

- Medišni ramovi se čuvaju u kamionskim hladnjačama u kojima mogu da se smeste po 1500 desetornih tela sa ramovima. Temperatura na kojoj se čuvaju je 7-8 stepeni.
- Zamenu medišnih ramova, (svake godine po trećinu), vrši topljenjem voska u klasičnim kazanima za topljenje voska, odakle velikim kutlačama presipa istopljeni vosak u bubanj veš mašine preko džakova od sargije i nakon uključanja centrifugiranja od 3-4 minuta čist sirovi vosak izlazi putem slavine u posudu. Ovako dobiveni vo-

sak prerađuje kod koope-
ranta za satne osnove.

*Topljenje i centrifugiranje
voska u bubanj veš mašine*

Klasični ramovi

- Velike plodišne ramove ne topi zbog voska, već spaljuje, jer su izvor bolesti i pošto se dobiva mala količina voska finansijski se ne isplati, jer ne može pokriti ni dnevnicu radnika.
- Ramovi u košnici su klasični, bez hofmanovih razmaka, jer je kasnije olakšano automatsko otvaranje. Upotreba ovih ramova uslovljava upotrebu limenih nosača ramova sa razmakom.
- Sastavni deo svake košnice je matična rešetka.
- Pomenuti pčelar tvrdi da je 90 posto košnica u Italiji tipa DB10.

*Limeni nosači ramova sa
razmakom*

Pokušava da izbegne što više učešće čistog fizikalisanja pa je u svrhu toga na terenu gde ne može kamion da završi posao napravio transporter paleta sa četiri točka, dva napred i dva nazad.

Transporter paleta

Na terenu koristi mali guseničar sa motorom za transport jedne košnice.

Guseničar za transport jedne košnice

U kasnim subotnjim časovima obišli smo i jednog od najvećih proizvođača pčelarske opreme u Italiji kompaniju Lega, koja se bavi proizvodnjom kompletne pčelarske opreme. Pošto smo stigli prilično kasno ljubazni domaćin, vlasnik firme sa još trojicom

Kompanija Lega

pomoćnika nas je upoznao sa svim svojim proizvodima i načinom proizvodnje istih. Kod njih su se mogle videti puno novina u vezi sa opremom. Jedna od tih novina je i mašina za skidanje sadržaja vode u medu koja količinu meda od 300 kg smanjuje procenat vode za 1 za period od tri sata rada.

U Legi smo videli novi proizvod za skladištenje i transport meda, a to je prohromsko bure klasičnog oblika 230 litara ili 300kg meda, čija se cena kreće oko 300 eura.

Nakon posete kompaniji Lega krenuli smo put Srbije sa usputnim zadržavanjem kod kompanije Logar u Šenčuru u Sloveniji. Logar raspolaže sa izuzetno kvalitetnom pretežno prohromskom opremom za

Logar

Motori za centrifuge

Centrifuga

Alat

Parni topionik saća

pčelarenje (centrifuge, topionici, posude za skladištenje meda) jer su u preradi i obradi prohroma postigli visoki nivo.

Med

Nakon poseti Logaru, prepuni utisaka u kasnim večernjim časovima krenuli smo put Srbije.

U SUSRET SIMPOZIJUMU APIMONDIJE I DIKTATORSKOG PČELARSKOG REŽIMA SRBIJE

Simpozijum Apimondije održaće se 18. i 19. februara 2012. godine u Beogradu. Sa rečju Apimondija se manipuliše tako da su mnogi dovedeni u zabludu i smatraju da je reč o velikom svetskom kongresu, a ne o malom simpozijumu samo sa jednom temom „Uticaj tehnike pčelarenja, zdravstvene zaštite pčela i prirodne sredine na kvalitet pčelinjih proizvoda“. Sam naziv simpozijuma je u najmanju ruku smešan. Čak i mala deca znaju da se napradnom tehnikom dobijaju kvalitetniji proizvodi od zaostale tehnike, da zdrave pčele daju kvalitetniji med od bolesnih i da se u zdravoj prirodnoj sredini za razliku od zagađene dobijaju kvalitetniji pčelinji proizvodi. Za ugovarače ovog simpozijuma, predsednika Apimondije Žila Ratiiju iz Francuske, generalnog sekretara Rikarda Janonija-Sebastianinija iz Italije i čelnika režima Rodoljuba Živadinovića je izgleda velika nepozna-

nica da je srpsko pčelarstvo na mnogo većem nivou nego francusko i italijansko. Simpozijum Apimondije sa ovom temom je ponižavajući za srpske pčelare.

*Predsednik Apimondije
Žil Ratiije iz Francuske*

U naučni odbor simpozijuma mogu da se vide imena ljudi iz bivših republika SFRJ,

*Generalni sekretar Apimondije
Rikardo Janoni-Sebastianini
iz Italije*

*Rodoljub Živadinović
iz sela Žitkovac*

kao i imena potpuno nepoznatih ličnosti koja nemaju nikakve veze sa naukom. Na ovaj način se ponižavaju domaći naučnici i obezvređuje ovaj simpozijum.

Režim stalno navlači pčelare na učestvovanje u naučnom delu simpozijuma, dajući im uputstva kako se radovi pišu. Ako su toliko sposobni neka napišu i prijave svoj rad, pa da već jednom vidimo tu njihovu stručnost. Do sada su pokazivali samo duboku nestručnost.

Izlaganjem radova na simpozijumima može da se pokaže stručnost, ali takođe i da se ispadne budala.

Učestvovanjem se ne postaje ni naučnik ni stručnjak, a moguće je da se shvati kao saradnja sa režimom.

Časopis Spski pčelar će sigurno pratiti naučni deo simpozijuma i analizirati pojedina izlaganja, naročito ona koja mogu da nanesu štetu srpskom pčelarstvu.

Za razliku od kongresa Apimondije gde je interesovanje veliko, za simpozijume interesovanje je jako slabo, kako za organizatore, tako i za

izlagače i posetioce. Zbog slabog interesovanja i astronomskih cena za izlagače većina izlagača će sigurno imati finansijski gubitak.

Najmanji potreban prostor izlagačima opreme je 18m², čiji zakup sa porezom iznosi 82.600,00 dinara. Na to treba dodati troškove transporta, smeštaja i hrane od 40.000,00 dinara što ukupno iznosi 122.600,00 dinara. Cena Vrcaljke sa 4 rama Cr ručne je oko 14.000,00 dinara, a zarada na njoj je oko 4.000,00 dinara. Izlagač bi trebao da proda 30 vrcaljki da bi pokrio samo troškove, a to je nemoguće. Ako je izlagač manji, cena prostora je manja, ali je i zarada manja. Matematika kaže da sve izlagače čeka gubitak.

Izlagači iz inostranstva sigurno neće doći da prodaju svoju skupu opremu siromašnim srpskim pčelarima. Oni nisu naivni.

Što se tiče prodaje meda, cena zakupa tezge sa porezom je oko 14.000,00 dinara. Troškovi transporta, smeštaja i hrane su oko 30.000,00 dinara. Za pokrivanje samo osnovnih

troškova, računajući tu i troškove proizvodnje, potrebno je prodati oko 130kg meda. Imajući u vidu da su se beograđani već snabdeli medom na Tašmajdanu i na lokalnim manifestacijama beogradskih udruženja, kao i to da za njih Sava centar nikad nije bio mesto za kupovinu meda niti će biti, sigurno je da i njih čeka gubitak.

Za Srbiju je jako bitno da srpski pčelari, pčelarski preduzetnici i svi pčelarski činioци sačuvaju svoj kapital, a ne da siromaše bacajući ga u provaliju zvanu „simpozijum pčelarskog režima Srbije i Apimondije“.

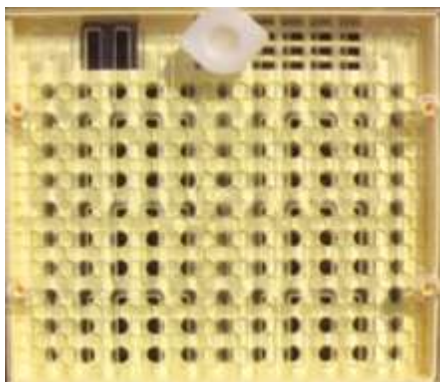
Sramno je učestvovati na ovom simpozijumu u bilo kom pogledu: kao član naučnog odbora, izlagač rada ili kao učesnik sajma. Niko neće imati koristi od toga, većina njih će ostati isti, a neki će čak postati manji.

Sigurno je da će svi oni koji su demokratski orjentisani bojkotovati ovaj simpozijum diktatorskog pčelarskog režima Srbije i Apimondije.

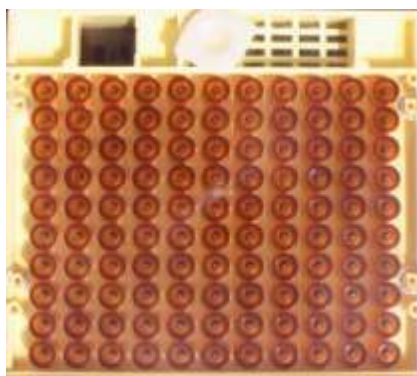
Dragoslav Ilić šeš

NIKOT APARAT

- ✚ NAJBOLJI APARAT NA SVETU ZA PROIZVODNJU MATICA
- ✚ MATICA POLAŽE JAJA DIREKTNO U MATIČNJAKE
- ✚ KADA KUPITE MATICU KUPILI STE MAČKU U DŽAKU, KADA JE SAMI PROIZVEDETE ZNATE ŠTA STE PROIZVELI
- ✚ OD KVALITETA MATICE ZAVISI CELOKUPAN ŽIVOT I RAD PČELINJEG DRUŠTVA I VAŠI PRIHODI
- ✚ DA BISTE IZBEGLI SINDROM NESTAJANJA PČELA MATICE PROIZVODITE SAMI

Prednja strana aparata sa matičnom rešetkom gde se matica izoluje

Zadnja strana aparata sa matičnjacima u kojima matica polaže jaja

ISPORUKA POŠTOM ZA: SRBIJU, CRNU GORU, BH, HRVATSKU, SLOVENIJU, MAKEDONIJU I BUGARSKU

**NE OKLEVAJTE! NARUČITE NA VREME!
TEL. 016/ 281 666, MOB. 063/ 42 82 36**

Poštovani gospodine Šeš!

Pre svega, zahvaljujem se na prosleđenom mi "Srpskom pčelaru" br. 18 i želim Vam svako dobro u budućem radu, a posebno u borbi sa "udbašima" "SPOS-a", koje sam napustio upravo zbog sputavanja slobodne misli i omalovažavanja. Ja i nas nekoliko, uhvatili smo ih u špijuniranju na drugim forumima, gdje su naše razgovore pratili, a istina im se nikako nije sviđala. Čestitam Vam na skidanju maski s lica neljudi i nestručnjaka, koji bolesno hoće naprijed, a Vi ste im izrazita smetnja. Odličan je i komentar o pravilima "Foruma SPOS-a", gdje se moraš potpuno predstaviti, staviti i sliku, dakle skinuti se do gola, a tim informacijama neko može negativno baratati, pa sam sve to nazvao policijskim metodama. I to sam govorio, ali ko sam ja?! Dvoumio sam se da se javim u pismenoj formi pa oduštao, ne želeći badava trošiti

živce, a pisanje mi je struka, imao sam i uspeha, no to tamo nikad nisam rekao. Uostalom, ne trebam im ni ja niti iko drugi kad postojite Vi, a u Vašem radu, zaista Vam od srca želim sreću. Sve mi se zgadilo pa sam prestao posjećivati forum i bavim se onim što mi je pametnije: književnošću (spremam drugu knjigu).

Upornim traganjem na forumu SPOS-a možete se uveriti kakvu sam razmenu mišljenja imao, a kako su mi odgovarali i započeli s nacionalnim vređanjem, pa sam napustio. Kasnije su se i sami međusobno posvađali pa se vređali i više me to i ne zanima, ali sve to govori o ljudskoj dvoiličnosti i nezajažljivoj želji da u silu boga budu najpametniji. A ja sam samo jedno želio: da u većini gradova bivše SFRJ imam bar po jednog drugara kojem mogu kao poznanik poznaniku doći, što bih isto svakome učinio i na

svim forumima sam to javno i rekao. No, nisam bio dobrodošao, zato sam odustao, jer ako

ne mogu naći prijatelja, ne trebaju mi ni neprijatelji.

*Pozdrav!
Esad Jusić, Bugojno*

V I C

Dogovaraju se „predsednici”, „ambasadori”, „urednici”, „forumashi”, ostali zaduženi, i nesposobni simpatizeri koji samostalno ne bi mogli da opstanu, kako da se zahvale Dr. Medi za „velike zasluge”. Jedni predlažu da se proglasi za doživotnog predsednika kao drug Tito, drugi da mu se kupi zlatni sat, treći da se pošalje na put oko sveta sa plaćenim dnevnicama pošto voli da putuje u inostranstvo sa tuđim parama, četvrti ovo, peti ono itd. Glasalo se i pobedio je predlog da se Dr. Medi popuši.

Leže Dr. Meda na krevet, okruži ga njegova svita kao pčele maticu.

Skinuše ga golog, dive se

njegovom utovljenom telu.

Dodiruju ga rukama, kao pčele hraniteljice pipcima maticu.

Vlažnim maramicama mu ga oprae.

Kad su ga oprali stadoše da ga masiraju.

Zatim počеше da ga mažu raznim kremama.

Onda mu vezaše crvenu mašnicu, pa iznad mašnice namazaše šlagom.

Dr. Meda jedva čeka, već poludeo.

Tada na vrh Dr. Medinog staviše jagodu.

Jedan se nagnu, isplazi jezik, kad Dr. Meda viknu:

- Stani, gde si navalio, ja ću!!!

ISTINITA PRIČA

Istinitu priču i pčelaforizme, pripremio Branko Antić Gulit iz Banatskog Karađorđeva

U ataru Banatskog Karađorđeva na potezu Pavli Majur pčelari iz Požege, Arandelovca, Lazarevca i Guče doselili su svoje pčele na suncokretovu pašu. Dok pčele sakupljaju med oni diskutuju o svemu i svačemu, pa i o tome ko je koliko izvrao bagremovog meda.

Pčelar iz Požege, onako hvalisavo reče da je imao prosek 35kg po društvu. Gleda ga Lazarevčanin koji voli da „masti“ pa reče da to nije ništa, da je kod njih bila rekordna godina i da je on imao u proseku 48kg po društvu.

Pogledaše se svi i niko neće da mu kaže da laže. Sluša to meštalin Gulit pa reče da to nije ništa, da je on u vreme bagremove paše imao 78kg, a fala bogu i u suncokretovoj paši ima toliko. Ko ne veruje može da se opkladi u duplu turu pića „Kod Gage“ ili u ručak za sve u restoranu „Mir“. Pčelar iz Guče prihvati opkladu. Gulit skoči na pčelarsku vagu koja je pokazala tačno 78kg. Svi su se slatko nasmejali sem pčelara iz Guče. Ručak je uz pošalice prijao svima.

PČELAFORIZMI

- Pčelarstvo je lepo i slatko zanimanje ali i opasno po život. Baš kada sam hteo da

zapčelarim komšinicu naišao je komšija i jedva sam izvukao živu glavu.

- Ako imate lepu komšinicu, a njen muž je alergičan na pčelinji otrov, eto prilike da spojite lepo i korisno, postanite pčelar.

- Žene su u početku alergične na ubode, a kasnije postanu imune, samo što im otok dugo traje, devet meseci.

NAIVNA PČELARSKA POEZIJA

PROTESTNA PESMA

*Dajana Lobar
Banatsko Karađorđevo*

Dok u ranac pakujem knjige,
po rasporedu toga dana,
dopiru mi vesti sa TV ekrana.
U Kamenovu selu pčelara,
velika šteta,

*Pokradena pčela sa
kamenog cveta*

ukradena pčela od bronze,
sa spomenika kamenog cveta.
Pa zar za ime sveta?
O ne čoveče ljudskoga roda,
pa dokle to ide ljudska blama?
Stvarno me je ponekad sramota
što sam od tog roda satkana i sama.
Pa zar pčeli spomenik da srušiš?
O što se ne rodih kao pčela bar na jedan dan,
već u ljudskom obliku,
da zabodem u oči žaoku besa,
tom bezočniku u ljudskom liku?
Zar na otpad pčelu da proda,
taj otpadnik ljudskoga roda?
Kad jednog dana čovek
pčelu bude pravio od blata,
tad svima biće jasno
da je za čoveka i čovečanstvo
već suviše kasno.
Izlazim iz kuće,
pogled mi u bašti do košnica seže,
teskoba me neka u grudima steže.
Na obrazu osećam brid,
pčela mi mojih,
jutros me stid.